

УДК 338.5

М. Ю. Григорак,

к. е. н., доцент, завідувач кафедри логістики, Інститут економіки та менеджменту Національного авіаційного університету

ВИКОРИСТАННЯ АУТСОРСИНГУ ПРИ БУДІВНИЦТВІ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ОБ'ЄКТІВ

В статті розглянуто доцільність використання аутсорсингу при будівництві інфраструктурних об'єктів. Наведена динаміка запланованих середньорічних обсягів інвестицій в інфраструктуру серед регіонів світу доводить актуальність даного напрямку в сучасних умовах. Відокремлено основні напрямки аутсорсингу з урахуванням специфіки будівельної галузі.

Ключові слова: аутсорсинг, будівництво, ефективність, конкурентоспроможність, інфраструктура, види аутсорсингу.

The article is devoted to the problem of outsourcing using necessity while construction of infrastructural objects. The dynamics of planned average annual volumes of investment into infrastructure of the world regions proves actuality of this direction in modern conditions. The main directions of outsourcing considering specifics of building industry are shown.

Keywords: outsourcing, construction, effectiveness, competitiveness, infrastructure, types of outsourcing.

Постановка проблеми

Необхідною умовою для ефективного функціонування підприємств в сучасних ринкових умовах є скорочення витрат, підвищення прибутковості виконання бізнес-процесів та підвищення на цій основі конкурентоспроможності. Під час економічного спаду поширеним стало використання стратегії зниження витрат – аутсорсингу, який передбачає залучення зовнішніх фахівців (спеціалізованих компаній) для ефективного виконання окремих бізнес-процесів або функцій.

В 2011 році з державного та місцевого бюджетів було виділено 5,7 млрд. грн. на будівництво та ремонт аеропортів в Україні, зокрема на спорудження «Міжнародного аеропорту «Львів» (2,97 млрд. грн.) та будівництво аеропорту «Донецьк» (1,98 млрд. грн.) [6]. Таким чином, проблема підвищення ефективності будівельно-монтажних робіт при зведенні інфраструктурних об'єктів шляхом застосування сучасних методів стратегічного управління, до яких відноситься аутсорсинг, набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Вагомий внесок в вивчення теоретичних а методичних аспектів аутсорсингу здійснили вітчизняні та зарубіжні науковці Б.Анікін, Ж.Л.Бравар, О.Буч, С.Каледжан, А.Коптелов, Т.Крилов, В.Лученко, Р. Морган, В.Синяєв, А.Софріков, Н.Чухрай та інші. Автори приділили значну увагу дослідженню поняття, мети, функцій, класифікації, основним ризикам та етапам впровадження аутсорсингу.

Однак недостатньо вивчені особливості застосування й визначення доцільності використання аутсорсингу з урахуванням галузевої специфіки діяльності підприємств, зокрема будівельного напрямку.

Мета статті – проаналізувати особливості використання аутсорсингу під час будівництва інфраструктурних об'єктів та визначити потенційні можливості підвищення ефективності будівництва таких об'єктів за рахунок використання аутсорсингових схем.

Викладення основного матеріалу дослідження

Початок XXI століття можна охарактеризувати як період значної інфраструктурної модернізації в країнах світу, як розвинених, так і тих, що розвиваються. Заплановані середньорічні обсяги інвестицій в інфраструктуру на перспективу в 2010-2020 рр. наведено на рис. 1 [4,5].

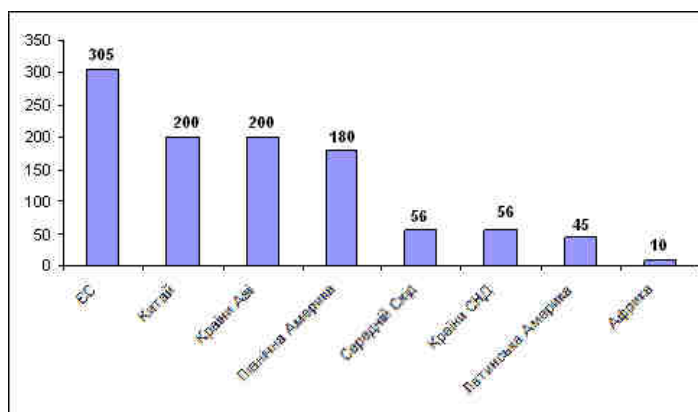

Рис. 1. Заплановані середньорічні обсяги інвестицій в інфраструктуру в 2010-2020 рр., млрд. дол. США

У відповідності до наведених даних ЄС планує виділити на розвиток інфраструктури понад 300 млрд. дол. США – близько 200 млрд. дол., США та Канада – 180 млрд. дол. Країни СНД, включаючи Україну, за обсягом інвестицій в інфраструктуру знаходяться на рівні країн Середнього Сходу (56 млрд. дол. США).

Для підвищення ефективності інвестицій в будівництво інфраструктурних об'єктів важлива роль належить аутсорсингу, мета якого полягає в оптимізації діяльності підприємств за рахунок зосередження зусиль на основному предметі діяльності і передачі непрофільних функцій і корпоративних ролей зовнішнім спеціалізованим компаніям (аутсорсерам).

Походження терміну «аутсорсинг» - від англійських слів «outside resource using» - «використання зовнішніх ресурсів». Аутсорсинг почав розвиватися в США близько 20 років тому як ефективний спосіб зниження витрат та підвищення прибутковості в сфері інформаційних технологій. З часом аутсорсинг розповсюдився і на інші види бізнесу (автомобільна, легка, харчова промисловість) та його почали розглядати не тільки як спосіб підвищення прибутковості підприємства, але й засіб, що сприяє оптимізації їх організаційної структури та підвищенню ефективності діяльності за рахунок зосередження на основних напрямках діяльності (ключових компетенціях) та передавання певних (найчастіше допоміжних) функцій зовнішнім фахівцям [2].

Аутсорсинг розглядають як широке поняття, що поєднує різні форми взаємовигідного співробітництва [6]:

- використання послуг спеціалізованих організацій для вирішення внутрішніх проблем підприємства (наприклад, розробки проектів, кадрове забезпечення, навчання персоналу);
- придбання у сторонніх підприємств послуг з реалізації окремих бізнес-процесів (наприклад, в сфері логістики, інформаційного та фінансового обслуговування);
- часткова або повна реалізація проектів силами зовнішніх організацій, що володіють необхідними трудовими, фінансовими та іншими ресурсами;
- виведення частини активів за межі підприємства, створення дочірніх фірм та спільних підприємств для виконання окремих видів діяльності.

При цьому економічна сутність аутсорсингу полягає в передачі зовнішньому виконавцю не тільки окремих виробничих процесів, але й повноважень, відповідальності та ризиків за терміни та якість виконання робіт. При цьому, оскільки угода укладається на довгостроковий період, аутсорсинг визнають частиною стратегії розвитку підприємства, що призводить до змін в організаційній структурі компанії.

Сфера будівельного бізнесу характеризується рядом специфічних ознак:

- територіальна віддаленість об'єктів будівництва;
- сезонний характер більшості будівельно-монтажних робіт;
- висока мобільність та оперативна дислокація у відповідності з отриманим портфелем замовлень;
- суворі послідовність технологічних процесів капітального будівництва та оздоблювальних робіт.

В зв'язку з цим сутність аутсорсингу при будівництві інфраструктурних об'єктів можна сформулювати як стратегічне рішення будівельного підприємства про передачу зовнішній організації на виконання окремих функцій або бізнес-процесів з метою підвищення якості, зниження витрат та часу виконання будівельно-монтажних робіт.

Відокремлюють наступні основні види аутсорсингу [3,7]:

- частковий аутсорсинг – передача аутсорсеру конкретних функцій або частин бізнес-процесів підприємства;
- повний аутсорсинг – передачу аутсорсеру окремих функцій (виробничих, сервісних, інформаційних, фінансових, управлінських) повністю з накладанням на зовнішню компанію повної відповідальності за їх виконання;
- традиційний аутсорсинг, що передбачає стандартне для підприємства виконання бізнес-процесів і, як правило, певне зниження витрат;
- інноваційний аутсорсинг, за якого підвищується не тільки ефективність, але й якість виконання бізнес-процесів та функцій, а отже, і споживча цінність продукції підприємства.
- аутсорсинг інформаційних технологій (ІТ-аутсорсинг);
- аутсорсинг науково-виробничої діяльності;
- аутсорсинг логістичних функцій;- аутсорсинг функцій управління організацією;
- аутсорсинг фінансових і банківських операцій;
- аутсорсинг корпоративного навчання;
- аутсорсинг людських ресурсів (аутстафінг).

При цьому на сучасному етапі в Україні майже не використовують переваги виробничого аутсорсингу, зокрема в будівельній галузі та обмежуються короткостроковими формами співробітництва, зокрема субпідрядом.

Дослідження показують, що використання виробничого аутсорсингу, наприклад, на промислових підприємствах має наступну структуру (табл.1) [1].

Таблиця 1.
Використання виробничого аутсорсингу в американських промислових компаніях, %

Сфера діяльності	Не використовується	Частковий аутсорсинг	Повний аутсорсинг
Постачання	83,3	14,3	2,5
Утримання обладнання	53,6	43,8	2,6
Основне виробництво	41,2	54,9	3,8
Складування та розподіл	69,5	26,3	4,1
Інформаційні технології	55,4	39,5	5,1
Перевезення	28,3	27,0	44,7

Таким чином, на промислових підприємствах США повний аутсорсинг найбільше використовується при організації перевезень, а частковий – при утриманні обладнання, виконанні основних виробничих процесів та в сфері інформаційних технологій.

Однак в Україні тільки близько 5% будівельних підприємств користуються послугами аутсорсингу, що вимагає подальших досліджень для обґрунтування ефекту від даної форми співробітництва.

Основні напрямки аутсорсингу на різних етапах будівельного процесу:

- обґрунтування технічного завдання будівельного проекту;
- закупівля компонентів та збут готової продукції;
- виконання будівельно-монтажних робіт;
- управління процесом постачання;
- оздоблення та дизайн приміщень.
- реалізація об'єктів нерухомості;
- післяпродажне обслуговування будівельних об'єктів.

Значна кількість закордонних будівельних підприємств відокремлюють комерційну діяльність з реалізації об'єктів нерухомості в самостійну торговельну мережу з її економічною відповідальністю перед головною будівельною компанією. Подібна мережа функціонує в багатьох будівельних фірмах США, Канади, Франції, Німеччини, Великобританії та використовується з метою зосередження уваги на нових технологіях, оновленні, підвищенні якості та конкурентоспроможності будівельної продукції, зниженні її собівартості.

Висновки

В сучасних умовах зростання конкуренції посилюється необхідність застосування аутсорсингу для зосередження на певних бізнес-процесах, які підприємство виконує найбільш ефективно. Особливе значення набуває використання аутсорсингу при будівництві, оскільки будівельний процес є багато етапним та вимагає залучення значних фінансових, матеріальних, трудових та технічних ресурсів (використання машин й механізмів). Однак в теперішній час недостатньо дослідженні галузеві особливості аутсорсингу, що стосуються оцінки ефективності його запровадження, вибору постачальників аутсорсингових послуг та бізнес-процесів, які доцільно передати зовнішнім виконавцям. При цьому потенціал використання аутсорсингових схем в плані управління витратами особливо може бути відчутним при будівництві масштабних мультиресурсних інфраструктурних об'єктів державного та міжнародного значення.

Список використаних джерел

1. Аникин Б.А. Аутсорсинг и аутстафинг: высокие технологии менеджмента. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 187 с.
2. Бравар Ж.-Л., М. Роберт Эффективный аутсорсинг: понимание, планирование и использование успешных аутсорсинговых отношений. – Днепропетровск: Баланс Бизнес-Букс, 2007. – 288 с.
3. Гавриленко К. Аутсорсинг як інструмент зниження витрат у системі стратегічного управління / К. Гавриленко // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — 1 (91). — С. 104 - 109.
4. Кондратьев В. Инфраструктура как фактор экономического роста / В. Кондратьев [Электронный ресурс]. – Доступный з: < <http://www.perspektivy.infoprint.php?ID=67861>>
5. Никифорок О.І. Інструменти та механізми модернізації транспортної інфраструктури: зарубіжний досвід і українські реалії / О.І. Никифорок // Інститут економіки та прогнозування НАН України. – 2012. – С. 64-78.
6. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Оперативна статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://>

www.ukrstat.gov.ua/

7. Хейвуд Дж. Б. Аутсорсинг: в поисках конкурентных преимуществ / Дж. Б. Хейвуд. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 174 с.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2012 р.

ТОВ "ДКС Центр"